

การนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลแพรกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ไปปฏิบัติ*

The Policy Implementation of Development of the Life Quality of The Elderly: A case study of
the Development of Life Quality of the Elderly Project at Praksa Subdistrict Municipality,
Mueang Samut Prakan District, Samut Prakan Province

ศุจิวรรณ ชูไสว**

Sujiwan Shuswai

E-mail: 6314832053@ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติภายใต้โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแพรกษา ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพจาก (1) ข้อมูลเอกสาร ประกอบด้วย ระเบียบกฎหมาย รายงานการประชุม และแผนงานของเทศบาล (2) การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 ท่าน ได้แก่ อดีตนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรีปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน และนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ ผลการวิจัยพบว่า นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 6 ปัจจัยได้แก่ 1) แหล่งที่มาของนโยบาย มาจากคำแถลงการณ์ของนายกเทศมนตรีเป็นผู้มอบนโยบายและผลักดันนโยบาย 2) ความชัดเจนของนโยบาย จากกำหนดนโยบายด้านการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิด “ การศึกษา สร้างคน คนสร้างชาติ ” ในการสร้างโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชาชน 3) การสนับสนุนนโยบายจากผู้ปฏิบัติงาน ความต้องการและแรงสนับสนุนจากผู้สูงอายุ รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนและจัดสรร 4) การบริหารงาน มีสายการบังคับบัญชาสั้น ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว 5) สิ่งจูงใจผู้ปฏิบัติงาน โดยการแสดงการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน และ 6) การจัดสรรทรัพยากร จากการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ; การพัฒนาคุณภาพชีวิต; โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

Keywords: Policy Implementation; Development of the Life Quality; the Development of Life Quality of the Elderly Project

* บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลแพรกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ไปปฏิบัติ

** นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

เทศบาลตำบลแพรกษามีหน้าที่รับผิดชอบจัดทำบริการสาธารณะซึ่งต้องมีการวิเคราะห์สภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาและกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทั้งสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงสภาพปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด สภาพพื้นที่เทศบาลส่วนใหญ่เป็นเขตพื้นที่สีม่วงหรือเขตพื้นที่ประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า มีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนมากถึง 451 โรงงาน และมีพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย แบ่งเป็น 21 ชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ รองลงมาคือ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและเกษตรกรรม แต่เดิมประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์น้ำ ในเขตเทศบาลจะมีลำคลองตามธรรมชาติหลายสายและไหลมาบรรจบประสานกัน แต่ทว่าในปัจจุบันพื้นที่ร้อยละ 60 ของพื้นที่เทศบาลกลายเป็นแหล่งอุตสาหกรรม ลำคลองสายต่าง ๆ จึงใช้สำหรับการระบายน้ำออกจากพื้นที่และคุณภาพของน้ำในบางช่วงเวลาอาจจะไม่ดีไม่เหมาะกับการใช้เลี้ยงสัตว์น้ำ เนื่องจากปัญหามลพิษน้ำเสียที่มาจากแหล่งชุมชนและอุตสาหกรรม ทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่เคยประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่สามารถประกอบอาชีพเดิมได้ ต้องสูญเสียรายได้และอาชีพ ในกลุ่มคนที่อยู่ในช่วงวัยหนุ่มสาวก็เปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น เช่น รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ค่าขาย หรือประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่วนคนช่วงวัยสูงอายุ ที่มีข้อจำกัดทางด้านสภาพร่างกายที่อ่อนกำลังลงหรือการเจ็บป่วย ข้อจำกัดทางอายุที่ในบางโรงงานอาจจะไม่รับเข้าทำงานแล้ว หรือข้อจำกัดด้านอื่น ๆ ทำให้ไม่สามารถไปประกอบอาชีพอื่นได้ จึงกลายเป็นผู้สูงอายุติดบ้าน ไม่เข้าสังคม ไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ (กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลตำบลแพรกษา, 2565, หน้า 2-8) และเนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทำให้สภาพครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป จากอดีตที่มีคนหลายรุ่นอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน ต่อมาจำนวนสมาชิกครอบครัวลดน้อยลง และแยกตัวไปสร้างครอบครัวใหม่ กลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ยิ่งส่งผลให้ผู้สูงอายุอยู่กันตามลำพัง ขาดผู้ดูแล และอาจเกิดความรู้สึกว่าชีวิตไร้คุณค่า ไร้ความหมาย ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ต่ำลง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2560, หน้า 2)

สถานการณ์ของผู้สูงอายุในพื้นที่จึงเป็นที่น่าวิตก เทศบาลตำบลแพรกษา จึงเล็งเห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่ ควบคู่กับมาตรการอื่น ๆ ของรัฐ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง

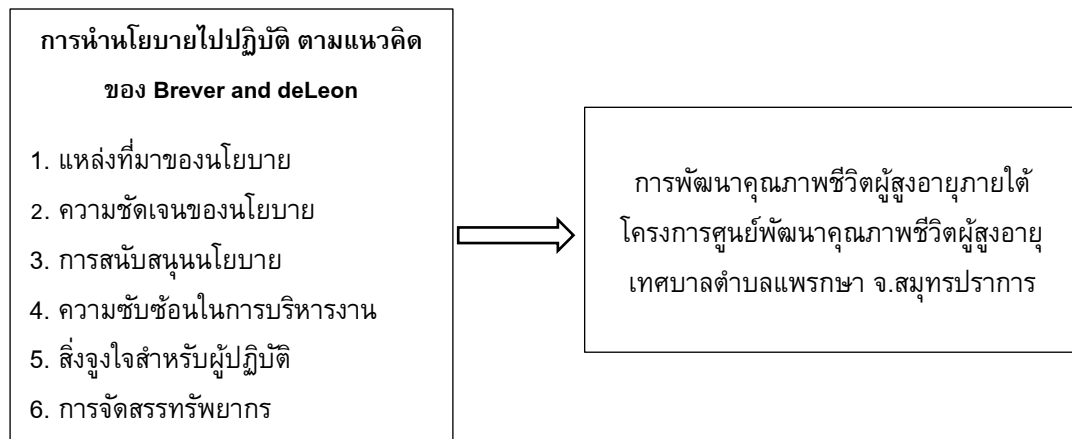
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแพรกษาไปปฏิบัติใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) แหล่งที่มาของนโยบาย 2) ความชัดเจนของนโยบาย 3) การสนับสนุนนโยบาย 4) ความซับซ้อนในการบริหารงาน 5) สิ่งจูงใจของผู้ปฏิบัติ และ 6) การจัดสรรทรัพยากร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักมุ่งศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ระเบียบกฎหมาย เอกสารวิชาการ หนังสือ รายงานการประชุมและแผนงานต่าง ๆ ของเทศบาล รวมทั้งการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 ท่าน ได้แก่ อดีตนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน และนักพัฒนาชุมชนชำนาญการ มีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินโครงการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สรุปได้ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Brever and deLeon (อ้างถึงในบุญเกียรติ การเวกพันธ์ุ, 2565, หน้า 131) ที่ได้อธิบายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ 6 ประการ ประกอบด้วย 1) แหล่งที่มาของนโยบาย 2) ความชัดเจนของนโยบาย 3) การสนับสนุนนโยบาย 4) ความซับซ้อนในการบริหารงาน 5) สิ่งจูงใจของผู้ปฏิบัติ และ 6) การจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสมและเพียงพอ มาเป็นแนวทางในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแพรงษาไปปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

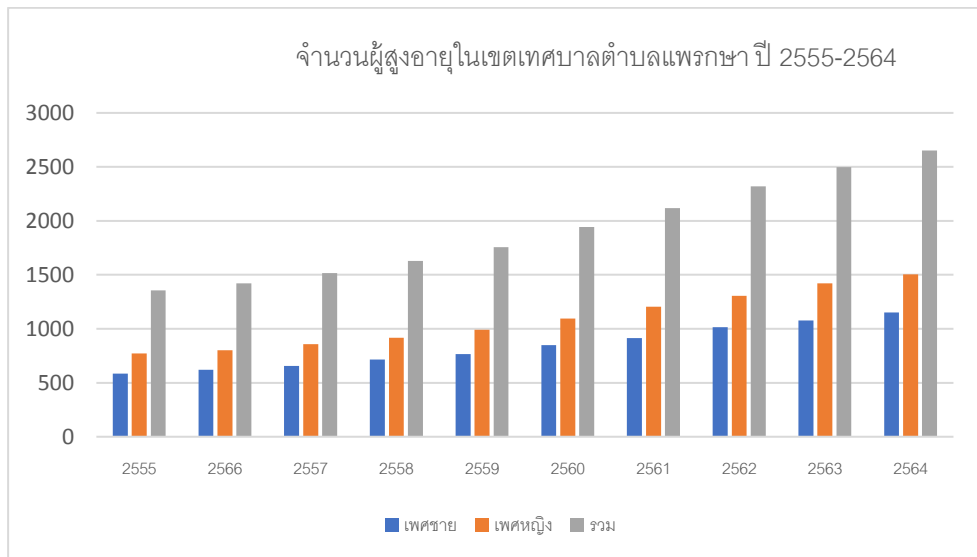
1. แหล่งที่มาของนโยบาย (Source of policy)

ที่มาของนโยบายนี้เกิดขึ้นจากสถานการณ์ผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างก้าวกระโดดทำให้ภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญ โดยในปี 2551 รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้กำหนดนโยบายผู้สูงอายุเป็นนโยบายที่สำคัญ และนับเป็นครั้งแรกที่นายกรัฐมนตรีดำรงประธานกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติโดยตำแหน่ง และได้เข้าประชุมด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง จากการที่นายกรัฐมนตรีให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ ให้ความสำคัญและใส่ใจในงานด้านผู้สูงอายุ

มากขึ้น ต่อมาได้มีโครงการปฏิบัติการไทยเข้มแข็งปี 2553-2555 เป็นโครงการของรัฐบาลเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2 เพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและเพิ่มการลงทุนของรัฐควบคู่กับการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ซึ่งเป็นโครงการที่เอื้อต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อสังคมสูงวัย อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในมิติด้านการศึกษาการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

การตระหนักถึงสถานการณ์ดังกล่าวของรัฐบาล กรมกิจการผู้สูงอายุจึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินงาน “โรงเรียนผู้สูงอายุ” โดยสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรผู้สูงอายุ ตลอดจนหน่วยงานที่สนใจจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้ศึกษาและนำไปปรับให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งการเกิดขึ้นของโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ 2) มาตรการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2545-2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 (2552) และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ 2546 ข้อเสนอเชิงนโยบายในเวทีการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติปี 2553 และ 2556 รวมถึงแผนระดับชาติอีกหลายฉบับที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยปรากฏเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ นโยบายรัฐบาล ปี 2555 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 3) 2553 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (2552-2559) และข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) ซึ่งนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นการกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลในเชิงประจักษ์ (ดูฉณี ดำมี, 2557, หน้า 12)

ภาพที่ 1 ภาพแผนภูมิแท่งแสดงจำนวนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแพรกษา ปี 2555-2564

ที่มา : สำนักทะเบียน เขตพื้นที่เทศบาลตำบลแพรกษา จังหวัดสมุทรปราการ

สำหรับเทศบาลตำบลแพรกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญผู้สูงอายุ ทั้งนี้จำนวนผู้สูงอายุมีเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีเฉลี่ย 144 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 (ตั้งแต่ปี 2555-2564) และด้วยบริบทของพื้นที่เป็นแหล่งโรงงานอุตสาหกรรม ก็จะมีปัญหาผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งให้อยู่ลำพัง ขาดคนดูแล ไม่มีอาชีพ ขาดรายได้ ส่งผล

กระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลแพรกษาจึงได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริม ฟื้นฟู พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุอย่างรอบด้านทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วม ในปี 2557 ได้มีการเริ่มดำเนินการจัดทำโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้น ภายใต้การผลักดันและการสนับสนุนจากผู้บริหารซึ่งได้นำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านการส่งเสริมการจัดให้มีการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายท้องถิ่น ซึ่งนโยบาย“สร้างคน สร้างเมือง สร้างงาน” ของยงยุทธ สุวรรณบุตร นายกเทศมนตรีตำบลแพรกษาในขณะนั้น (ปัจจุบันดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)) ซึ่งได้แถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลตำบลแพรกษาก่อนการเข้ารับตำแหน่งนายกเทศมนตรีต่อที่ประชุมสภาเทศบาล 29 พฤษภาคม 2557 (เทศบาลตำบลแพรกษา, 2557, หน้า 1) โดยมีใจความสำคัญว่า “..กระผมได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาเทศบาลตำบลแพรกษา คือ “สร้างคน สร้างเมือง สร้างงาน” และได้กำหนดนโยบายการบริหารเทศบาลตำบลแพรกษา เพื่อแถลงต่อสภาเทศบาลตำบลแพรกษา โดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศ ในทุกระดับ เริ่มตั้งแต่กรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งแผนพัฒนาจากการจัดประชุมประชาคมและการจัดทำแผนชุมชนระดับเทศบาล”

ในการแถลงนโยบายดังกล่าว ยงยุทธ สุวรรณบุตรได้นำเสนอนโยบายการบริหารงานเทศบาลตำบลแพรกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุอยู่ในนโยบายที่ 1 นโยบายด้านการศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่า “การศึกษา สร้างคน คนสร้างชาติ” การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและฐานะทางสังคมให้ดีขึ้นพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศ โดยมีแนวทางในการพัฒนาประกอบด้วย ข้อ 1.1 พัฒนาคุณภาพระบบการศึกษา หลักสูตรการศึกษา กระบวนการทางความคิด ทักษะคิดที่เป็นสากล รู้จักการปรับตัวเองให้ตอบสนองต่อบริบทโลก และข้อ 1.4 ส่งเสริมและพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ต่อมาในปี 2564 อรัญญา สุวรรณบุตร ขณะการเลือกตั้งและเข้ามารับตำแหน่งนายกเทศมนตรี ได้ดำเนินนโยบายดังกล่าวโดยแถลงต่อสภาเทศบาลตำบลแพรกษา 3 พฤษภาคม 2564 (เทศบาลตำบลแพรกษา, 2564ก, หน้า 2) โดยมีใจความสำคัญว่า “..ในวาระสมัยแรกนี้ ดิฉันมีแนวนโยบายประกอบคำแถลงตามกรอบยุทธศาสตร์รวม 7 ด้าน เพื่อพัฒนาและสานงานต่อให้แล้วเสร็จให้เทศบาลตำบลแพรกษาก้าวหน้าต่อไป ดังปรากฏในเอกสารคำแถลงนโยบาย ซึ่งได้นำเรียนมาให้ทุกท่านได้ทราบล่วงหน้าไว้ก่อนแล้ว จากการศึกษาที่ดิฉันได้ศึกษา ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและจากการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของพี่น้องชาวแพรกษา ดิฉันจึงนำมาปรับเป็นนโยบายที่จะเร่งดำเนินการระยะสั้นให้เป็นที่ประจักษ์...”

ทั้งนี้นโยบายดังกล่าวกำหนดไว้ในนโยบายที่ 3 นโยบายการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต การจัดระเบียบชุมชน การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ข้อ 3.4 จัดตั้งและส่งเสริมการพัฒนาคณะกรรมการชุมชนผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มสตรี อาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเมือง (อสม.) และกลุ่มองค์กรต่างๆ โดยการจัดประชุม ฝึกอบรม และศึกษาดูงานเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้มแข็งและประสบการณ์ในการดำเนินงานของกลุ่มตามหลักการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนต่อไป และข้อ 3.7 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านต่างๆ อย่างยั่งยืน

จากคำแถลงของอรัญญา สุวรรณบุตร นายกเทศมนตรีคนปัจจุบัน ที่มีนโยบายที่จะพัฒนาและสานต่องานให้สำเร็จ โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุจึงเป็นอีกโครงการหนึ่งที่ได้มีการพัฒนาและดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันได้ดำเนินการภายใต้ชื่อโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแพรกษา ซึ่งอรัญญา สุวรรณบุตร ก็ได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อผู้สูงอายุในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแพรกษา เป็นหนึ่งในโครงการที่มีการบรรจุอยู่ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลตำบลแพรกษา ซึ่งการที่จะประกาศใช้ร่างเทศบัญญัติงบประมาณของเทศบาล นั้น นายกเทศมนตรีจะต้องเสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณต่อสภาเทศบาลตำบลแพรกษาเพื่อให้สภาเทศบาลพิจารณารับหลักการ (วาระ 1) เมื่อสภาเทศบาลตำบลแพรกษาพิจารณารับหลักการต่อวาระแปรญัตติ (วาระ 2) และลงมติเห็นชอบร่างเทศบัญญัติ (วาระ 3) เทศบาล ประธานสภา ส่งร่างที่สภาเห็นชอบให้นายอำเภอและนายอำเภอส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้เสร็จภายใน 15 วัน เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบ ส่งร่างให้นายกเทศมนตรีลงนามประกาศใช้ ซึ่งพบว่ากว่าที่โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแพรกษา จะสามารถดำเนินการได้ จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร เพราะถ้าหากฝ่ายนิติบัญญัติไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่เห็นด้วยต่อร่างเทศบัญญัติที่ฝ่ายบริหารเสนอไปนั้น ก็จะส่งผลทำให้นโยบายนั้น ๆ ของฝ่ายบริหารตกไป ในส่วนของโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแพรกษา เป็นโครงการที่ได้รับการอนุมัติจากสภาเทศบาลให้ดำเนินการภายใต้วัตถุประสงค์ วิธีการ รวมถึงงบประมาณที่ได้เสนอไปทุกครั้ง ซึ่งโครงการได้ถูกบรรจุลงในแผนพัฒนาท้องถิ่น 2561-2565

เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดการศึกษา การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2542 ข้าราชการระดับสูงหรือผู้นำในองค์กรจึงมีบทบาทมากในการกำหนดปัญหา นโยบายและพิจารณาเสนอทางเลือกนโยบาย ซึ่งคำนึงส่วนตัวของผู้นำองค์กรจึงมีอิทธิพลต่อการพิจารณาปัญหา นโยบายและการนำเสนองานทางเลือกนโยบายเพื่อการตัดสินใจของผู้กำหนดนโยบาย จากคำอธิบายดังกล่าวสอดคล้องกับ มาชัย ไพศาลชนสมบัติ ปลัดเทศบาลตำบลแพรกษา กล่าวว่า “...สิ่งที่เราต้องนึกถึงอย่างแรกคือประเทศของเราได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและจำนวนผู้สูงอายุมีเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ วัน เมื่อจำนวนประชากรกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มนี้จึงจำเป็นต้องได้รับความสนใจและต้องให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ ดังนั้นโครงการที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุจะต้องมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และฟุ้งมองว่า เรายังสามารถทำอะไรที่จะต่อยอดจากโครงการนี้ได้อีกมาก อย่างกิจกรรมลีลาศ โยคะ เต้นแอโรบิค หรือวารีบำบัด เราสามารถนำไปต่อยอดโครงการนี้ได้...”

2. ความชัดเจนของนโยบาย (clarity of policy)

ยงยุทธ สุวรรณบุตร เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลแพรกษาได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษายาภายใต้กรอบแนวคิด “การศึกษา สร้างคน คนสร้างชาติ” เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชน ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและฐานะทางสังคมให้ดีขึ้น พัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และนโยบายด้านสาธารณสุขที่สนับสนุนและให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในเขต โดยจัดฝึกอบรม ทัศนศึกษาดูงานและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นแกนหลักในการ

พัฒนางานด้านสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนอย่างแท้จริง นั้น เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ไว้อย่างกว้าง ๆ โดยนายกเทศมนตรีได้กำหนดให้มีการประชุมสภาภาพเป็นการประชุมประจำเดือน มีคณะผู้บริหารทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ และข้าราชการทุกคนเข้าร่วม ทุกกองงานจะต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินงานสำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว และรายงานสถานะโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ พร้อมแจ้งกำหนดการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในเดือนถัดไปให้ผู้บริหารทราบ

กองสวัสดิการสังคมได้รับมอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจากผู้บริหาร จัดทำโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขึ้น มีการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ กำหนดวัตถุประสงค์โครงการ กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน และมีการประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินการอย่างเหมาะสม ซึ่งแผนการดำเนินโครงการฯ ถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาลที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาห้าปี (กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลตำบลแพรกษา, 2565, หน้า 179)

3. การสนับสนุนนโยบาย (Support for policy)

จากการได้รับการสนับสนุนนโยบายจากผู้บริหารปฏิบัติงาน ส่งผลให้นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของ ยุงยุทธ สุวรรณบุตร เมื่อครั้งที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลแพรกษาประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี และเมื่อ อร์ัญญา สุวรรณบุตร เข้ามารับตำแหน่งนายกเทศมนตรี ก็ได้มีการแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลที่แสดงเจตนารมณ์ถึงการที่จะพัฒนาและสานต่องานให้สำเร็จ ซึ่งนโยบายของ อร์ัญญา สุวรรณบุตร มีความสอดคล้องกับนโยบายของอดีตนายกเทศมนตรี จึงทำให้นโยบายของนายกเทศมนตรีคนปัจจุบัน อร์ัญญา สุวรรณบุตร ก็ได้รับการสนับสนุนทางนโยบายจากผู้บริหารที่ตอบสนองนโยบายอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาเช่นกัน

ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติได้ตอบสนองนโยบาย ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนการปฏิบัติงานของส่วนราชการสอดคล้องกับพันธูญจ ิงาเจือ นักพัฒนาชุมชนชำนาญการกล่าวว่า “หน้าที่ของนักพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคมก็ต้องพร้อมรับนโยบายที่ผู้บริหารมอบหมาย ซึ่งผู้บริหารก็ให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก ท่านเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อย่างโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทำกันมานานหลายรุ่น ก็จะทำให้มีคนเข้าร่วม มีคนสนใจมากขึ้นในทุกปี และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ก็อยากให้มีการจัดโครงการนี้ทุกปี” และนนทกานต์ แสงนิล หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนกล่าวว่า “ตั้งแต่สมัยนายกคนเก่า ท่านก็ให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก และพอมาเป็นนายกคนปัจจุบันก็จะเห็นได้ว่าท่านให้ความสนใจใส่ใจกับกลุ่มผู้สูงอายุเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะมิกิจกรรมอะไรก็ตามของทางเทศบาล ท่านจะให้พี่ประสานไปยังชุมชนไปยังกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสตรีเชิญชวนให้เขามาร่วมงานมาร่วมทำการแสดงเสมอ เมื่อผู้บริหารมีนโยบายที่จะสนับสนุนกลุ่มพวกนี้ พี่ก็พร้อมที่จะทำตามนโยบายที่ท่านได้ให้ไว้”

การสนับสนุนนโยบายจากผู้ที่ได้รับประโยชน์จากนโยบายนี้โดยตรง ก็คือผู้สูงอายุหรือประชาชนในเขตเทศบาล ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ในปีงบประมาณ 2565 ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 85.71 ระดับพึงพอใจมาก ร้อยละ 9.21 และระดับพึงพอใจปานกลาง ร้อยละ 5.08 รวมทั้งหมด ร้อยละ 100 และไม่มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ ท่านใดที่มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ ต่ำกว่าระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นของความพึงพอใจ พิจารณาจากข้อมูลในเอกสาร จะเห็นได้ว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจมากที่สุด อันดับแรก

คือ ประเด็น ความพึงพอใจต่อสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินโครงการฯ และประเด็นความพึงพอใจที่เทศบาล มีการจัดบริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น น้ำดื่ม อาหาร ห้องน้ำที่เพียงพอกับความต้องการ อยู่ที่ร้อยละ 93.4 รองลงมาคือ ประเด็นความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาล ในการจัดโครงการฯ และ ประเด็นความพึงพอใจต่อวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการฯ มีจำนวนเพียงพอและ มีความเหมาะสมต่อการทำกิจกรรม อยู่ที่ร้อยละ 87.91 รองลงมาคือ ประเด็นความพึงพอใจต่อการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการฯ อยู่ที่ร้อยละ 86.81 รองลงมาคือ ประเด็นความพึงพอใจต่อระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการฯ อยู่ที่ร้อยละ 82.41 และลำดับสุดท้ายคือ ประเด็นความพึงพอใจต่อการได้รับความรู้ แนวคิด ทักษะและประสบการณ์ใหม่ ๆ จากโครงการฯ และประเด็นความพึงพอใจที่สามารถนำสิ่งที่ได้รับจากโครงการฯ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ที่ร้อยละ 76.92 ตามลำดับ และในส่วนของ ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมโครงการฯ โดยส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า อยากให้มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการแบบนี้อย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี อยากให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปะ งานฝีมือที่จะสามารถเอาฝึกทำเป็นอาชีพได้ (กองสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลแพรกษา, 2565, หน้า 3)

จากที่คำอธิบายข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุหรือผู้ที่ได้รับประโยชน์จากนโยบายมีการแสดงออกถึงการสนับสนุนนโยบาย กล่าวคือผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการฯ มีการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่งผลให้โครงการฯ ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ได้มีข้อเสนอแนะว่าอยากให้มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการแบบนี้อย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี

และการสนับสนุนนโยบายในแง่ของงบประมาณที่จะมีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างเพียงพอ และมีแหล่งที่มาของงบประมาณที่ชัดเจน มีพันธะข้อตกลงที่มั่นคง และมีการระบุระยะเวลาผูกพันไว้อย่างชัดเจน ในปีงบประมาณ 2558 กองสวัสดิการสังคมได้จัดทำหนังสือเสนอขอรับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ (หรือในปัจจุบันในชื่อโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแพรกษา) และผ่านการอนุมัติโดยคณะอนุกรรมของกองทุนฯ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ จึงได้จัดทำหนังสือสัญญาขอรับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกับเทศบาลตำบลแพรกษา สัญญาเลขที่ 2/2558 โดยผู้ลงนามในสัญญา ผู้ให้เงินอุดหนุน ได้แก่ นายชินทัต วิชาสรวุฒ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้รับเงินอุดหนุน ได้แก่ นายยงยุทธ สุวรรณบุตร นายกเทศมนตรีตำบลแพรกษา และพยานอีก 2 ท่าน ได้แก่ นางสาวภิญญ์โรจน์ ไรจนองกุล หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน รักษาการแทนผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม และนางวิไล รุ่งรัตน์มณีมาศ ตำแหน่งนักพัฒนาสังคมชำนาญการ จำนวนเงินอุดหนุน 120,000 บาท (หนึ่งแสนสองหมื่นบาทถ้วน)

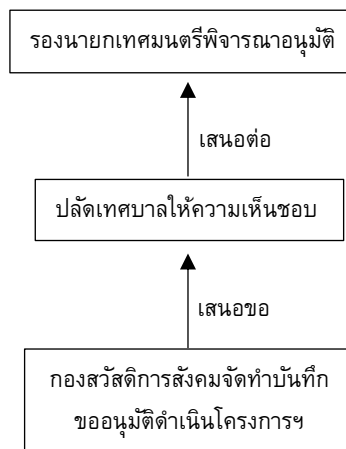
4. ความซับซ้อนในการบริหารงาน (Complexity of administration)

การบริหารงานของเทศบาลตำบลแพรกษานั้น ผู้บริหารได้มีการมอบหมายงานและแบ่งงานอย่างชัดเจน คำสั่งเทศบาลตำบลแพรกษาที่ 834/2564 เรื่องมอบหมายหรือมอบอำนาจให้รองนายกเทศมนตรีตำบลแพรกษาปฏิบัติราชการแทน หรือรักษาการแทนนายกเทศมนตรีตำบลแพรกษา 1. มอบหมายงานหรือมอบอำนาจให้รองนายกเทศมนตรี ปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรี และมีอำนาจในการสั่งการ การอนุญาต อนุมัติ หรือปฏิบัติราชการที่นายกเทศมนตรีจะพึงปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ คำสั่งหรือมติของคณะรัฐมนตรี ดังนี้ ลำดับที่ 1 อดีตรองนายกเทศมนตรี

มีอำนาจในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการแทนเกี่ยวกับราชการของหน่วยงานหรือส่วนราชการ ได้แก่ 1) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม 2) กองสวัสดิการสังคม 3) สำนักปลัดเทศบาลเฉพาะฝ่ายปกครองและงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และ 4) งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายเป็นครั้งคราวหรือเป็นการเฉพาะกิจ (เทศบาลตำบลแพรงษา, 2564ข)

การดำเนินโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อยู่ในความรับผิดชอบของกองสวัสดิการสังคม ซึ่งนายกเทศมนตรีได้มอบหมายให้รองนายกเทศมนตรีรักษาราชการแทน ซึ่งจะทำให้สายการบังคับบัญชาสั้นลง ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วมากขึ้น ถ้าหากว่า การเสนองานทุกขั้นตอนจำเป็นต้องเสนอผ่านนายกเทศมนตรีลงนามอนุมัติเพียงคนเดียว ก็จะทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ และยังทำให้การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ไม่ได้รับการแก้ไขได้อย่างทันที่หรือประชาชนอาจจะเสียประโยชน์ได้ ดังนั้น จากการที่นายกเทศมนตรีมอบอำนาจให้รองนายกเทศมนตรีรักษาราชการแทน เป็นการลดขั้นตอนที่ซับซ้อนลงก็จะทำให้เกิดการบิดเบือนของวัตถุประสงค์ของนโยบายย่อมน้อยลงด้วย นับเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการขออนุมัติดำเนินโครงการฯ

5. สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ (Incentives for implementers)

สำหรับเจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคมมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านพัฒนาชุมชน หรืองานสังคมสงเคราะห์ และการดำเนินโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ถือเป็นงานในหน้าที่ซึ่งผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถปฏิเสธหน้าที่ความรับผิดชอบได้ ดังนั้นสิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติงานจึงไม่ใช่ค่าตอบแทนพิเศษ ไม่มีเงินรางวัล แต่เป็นการที่ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการของเทศบาลแล้วผู้สูงอายุสามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ สร้างเครือข่ายระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน เกิดเป็นความร่วมมือร่วมใจ ช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ได้ตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง และเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ตามนโยบายที่ผู้บริหารได้วางไว้ เทศบาลมีการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสม ไม่แออัด มีการแบ่งสัดส่วนตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมและ

เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ทางเทศบาลมีให้ปฏิบัติงานถือว่าเป็นสิ่งจูงใจให้ปฏิบัติงานได้เช่นเดียวกัน และเทศบาลได้มีการกำหนดเกณฑ์การเลื่อนขั้นเงินเดือน เลื่อนขั้น ที่ชัดเจน มีระบบการประเมินผลงานและประเมินวิทยการปฏิบัติงาน ทั้งการขาด ลา มาสาย ซึ่งเทศบาลฯ มีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ทุกคนลงลายมือชื่อและเวลาปฏิบัติงาน รั่วมทั้งสแกนลายนิ้วมือแสดงเวลาเข้า-ออกงาน ซึ่งจะนำประวัติในส่วนนี้มาร่วมพิจารณา เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมพร้อมกับการแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานทราบล่วงหน้าโดยทั่วถึง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังมีการชมเชย ให้กำลังใจ สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานตอบแทนการทำงานที่ทุ่มเท เพราะการทำงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ถือเป็นงานที่ต้องเสียสละใช้ความพยายามอดสาหะทั้งร่างกายและใจในบางครั้งอาจจะต้องสละเวลาส่วนตัวหรือใช้ความพยายามในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง

จากคำอธิบายข้างต้น สอดคล้องกับบททักนาคท์ แสงนิล หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน กล่าวว่า “ การทำงานตรงนี้มุมหนึ่งมันก็เป็นหน้าที่ขอเราโดยตรง แต่อีกมุมที่มองว่าเราได้ทำอะไรเพื่อคนในพื้นที่ของเราจริง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่เราได้สัมผัสมาตลอด เพราะเราก็กงานกับชุมชนใกล้ชิดชุมชนจริง ๆ แล้วผู้บริหารท่านก็ให้ความใส่ใจกับชุมชนมาก ๆ เพราะฉะนั้นเวลาเมื่อไรที่เราจะต้องปรับหรือแก้ไข ท่านก็จะบอกเราเลย ถ้าเมื่อไรทำได้ดีทำได้เร็ว ท่านใจ แล้วชาวบ้านชื่นชม ท่านก็จะคอยบอกเราตลอดว่า เยี่ยม เราก็จะพอรู้แล้วว่าท่านพอใจกับสิ่งที่เราทำไป ผู้บริหารท่านก็จะช่วยเราด้วยไม่ใช่ปล่อยให้เราทำอย่างเดียว เพราะถึงพื้นที่ที่เราไม่ได้ใหญ่มาก แต่การดูแลยังไม่มันก็ไม่ทั่วถึง ก็ต้องช่วย ๆ กันหลายฝ่ายทั้งนายก รองฯ ท่านสมาชิกหลาย ๆ ท่าน ท่านปลัดท่าน ผอ. หรือบางครั้งก็จะได้น้อง ๆ นี้แหละ คอยช่วยเ้างานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี...”

6.การจัดสรรทรัพยากร (Resource allocation)

การนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ภายใต้การดำเนินโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558 ได้มีหนังสือจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ เรื่องการขอเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม กองสวัสดิการสังคมเขียนโครงการเสนอ และได้รับเงินอุดหนุนจำนวน 120,000 บาท และต่อมาผู้บริหารมีนโยบายในการจัดทำโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยอนุมัติงบประมาณรายจ่ายจากเทศบัญญัติเพื่อดำเนินโครงการเรื่อยมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 จนถึงปี 2563 และ 2564 จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การจัดเก็บรายได้ของเทศบาลน้อยลง ส่งผลให้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดจำเป็นต้องได้มีการจัดสรรไปสำหรับกิจกรรมหรือโครงการอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนในพื้นที่ กองสวัสดิการสังคมจึงได้เขียนโครงการฯ เสนอขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลแพรกษา เนื่องจากโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เป็นโครงการประเภทการสนับสนุนกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคของกลุ่มหรือองค์กรประชาชน เป้าหมายหลักคือ ส่งเสริมพัฒนาทักษะทางกายและใจแก่ผู้สูงอายุ และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุนฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 400,000 บาท (สี่แสนบาทถ้วน) จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การดำเนินโครงการตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา โครงการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ แม้ในบางปีจะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากเทศบัญญัติ แต่ทางเทศบาลก็สามารถจัดทำโครงการฯ ขอเสนอรับงบประมาณจากกองทุนและดำเนินโครงการได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้ตั้งไว้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ในปีงบประมาณ 2558 การดำเนินโครงการได้มีการขอรับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม กับทางสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการไปนั้น

ไม่สามารถดำเนินโครงการได้สำเร็จลุล่วงตามแผนการดำเนินงานที่ได้วางไว้ เนื่องจากมีการเริ่มต้นการดำเนินการล่าช้า ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ คือสามารถจัดกิจกรรมให้ครบถ้วนและไม่เกิดความเสียหายแก่ราชการ กองสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลแพรรษาจึงทำหนังสือ ที่ สป 52806/1720 ลงวันที่ 30 กันยายน 2558 ไปยังสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขออนุมัติขยายเวลาดำเนินการโครงการฯ ออกไปจนถึง เดือนมีนาคม 2559 การดำเนินโครงการมาเสร็จสิ้นในงบประมาณ 2559 จากนั้นกองสวัสดิการสังคมได้ทำหนังสือ ที่ สป 52806/1805 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2559 เพื่อส่งแบบรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ไปยังสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ตามสัญญา

การจัดสรรทรัพยากรสำหรับดำเนินโครงการ จำเป็นจะต้องมีการจัดสรรทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ เวลา และจำนวนเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ จากคำอธิบายดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การจัดสรรทรัพยากรด้านงบประมาณมีความเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการ การจัดสรรทรัพยากรด้านเวลา ในช่วงแรกมีการกำหนดระยะเวลาดำเนินการที่กระชั้นชิด ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามกำหนดการที่วางไว้ แต่ในงบประมาณต่อ ๆ มา ได้มีการกำหนดแผนการดำเนินการไว้ล่วงหน้า ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทันและสำเร็จลุล่วงตามแผนที่ได้วางไว้ ส่วนการจัดสรรทรัพยากรด้านกำลังคน กองสวัสดิการสังคมยังมีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ เพราะการจัดโครงการมีการจัดทำในวันทำการ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งต้องทำงานประจำของตนเอง และจะต้องมีการขอความอนุเคราะห์ไปยังกองงานอื่น ๆ ให้ส่งกำลังคนมาช่วยในการจัดทำโครงการฯ นนทกานต์ แสงนิล หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม กล่าวว่า “โครงการนี้เป็นโครงการที่ใช้เวลาดำเนินการหลายเดือน จัดในวันทำการปกติ เจ้าหน้าที่แต่ละคนจะมีงานประจำของตัวเอง อย่างเช่นงานสังคมสงเคราะห์จะมีประชาชนมาติดต่อเรื่องลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ หรือมาขอความอนุเคราะห์เรื่องต่าง ๆ ก็จะต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อคอยรับเรื่อง เราก็ต้องแบ่งงานตามความถนัดของแต่ละคน จะได้ไม่เสียเวลา แล้วคนไหนที่ทำงานตัวเองเสร็จแล้วก็จะบอกให้ไปคอยช่วย ๆ กันดูตลอด”

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ภายใต้โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแพรรษา โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

1) แหล่งที่มาของนโยบาย นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เกิดขึ้นจากแรงผลักดันและแรงสนับสนุนจากรัฐบาลที่เล็งเห็นปัญหาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จากสถานการณ์การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และผู้บริหารเทศบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้นำนโยบายจากภาครัฐมากำหนดเป็นนโยบายท้องถิ่น และได้แถลงการณ์ต่อสภาเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Brevier and deLeon (อ้างถึงในบุญเกียรติ การระเวกพันธ์, 2565, หน้า 131) แหล่งที่มาของนโยบาย ประการแรก การแถลงการณ์หรือคำสั่งของฝ่ายบริหาร ซึ่งนโยบายจะต้องผ่านกระบวนการก่อรูปนโยบาย พัฒนาทางเลือกนโยบายและตัดสินใจเลือกนโยบายเรียบร้อยแล้ว โดยโครงการฯ ได้รับการอนุมัติจากสภาเทศบาลให้บรรจุอยู่ในร่างเทศบัญญัติและแผนพัฒนาท้องถิ่น 2561-2565 (กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลตำบลแพรรษา, 2562, หน้า 173) โดยดำเนินการภายใต้วัตถุประสงค์ วิธีการและงบประมาณที่ได้เสนอในแผน สอดคล้องกับแนวคิดของ Brevier

and deLeon แหล่งที่มาขอขนโยบายประการที่สาม ความร่วมมือระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารในการประกาศใช้กฎหมายที่ถือว่าเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลนั้น นโยบายใด ๆ ของฝ่ายบริหารที่จำเป็นจะต้องประกาศเป็นกฎหมาย จะกระทำได้อีกต่อเมื่อฝ่ายบริหารได้รับความร่วมมือหรือการสนับสนุนจากฝ่ายนิติบัญญัติ เพราะเมื่อใดก็ตามที่ฝ่ายนิติบัญญัติไม่ให้ความร่วมมือ ร่างกฎหมายที่เสนอโดยฝ่ายบริหารมีโอกาสจะตกไปได้มาก และผลจากการวิจัยยังพบว่า แหล่งที่มาของนโยบายมาจาก ปลัดเทศบาล ซึ่งเป็นข้าราชการระดับสูงในหน่วยงาน มีส่วนช่วยในการพัฒนาทางเลือกนโยบาย กำหนดปัญหา นโยบายและพิจารณาเสนอทางเลือกนโยบายต่อฝ่ายการเมือง จากการสัมภาษณ์มาชัย ไพศาลชนสมบัติ ปลัดเทศบาล ซึ่งมีค่านิยมส่วนตัวที่สังเกตเห็นถึงความสำคัญของปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุภายในเขตเทศบาล สอดคล้องกับแนวคิด ของ Brevier and deLeon ประการที่สี่ ข้าราชการระดับสูงในหน่วยงานหรือองค์กรราชการต่าง ๆ มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการประชาชน โดยนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหา สาธารณะให้ประสบความสำเร็จ ค่านิยมส่วนตัวของผู้บังคับการจึงมีอิทธิพลต่อการพิจารณาปัญหา นโยบาย และการเสนอทางเลือกนโยบายเพื่อการตัดสินใจของผู้กำหนดนโยบาย

2) ความชัดเจนของนโยบาย ผู้บริหารได้กำหนดนโยบาย “การศึกษา สร้างคน คนสร้างชาติ” เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน ยกกระดับคุณภาพชีวิต และส่งเสริมและพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และนโยบายสนับสนุนให้ผู้สูงอายุในเขตได้ฝึกอบรม ทักษะศึกษาดูงาน จัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Marschak; Brunner (อ้างถึงในบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2565, หน้า 134) เสนอว่า นโยบายจะประกอบด้วยแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่ได้ออกแบบเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามความต้องการ ผู้กำหนดนโยบายส่วนใหญ่จะกำหนดความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ไว้อย่างกว้าง ๆ มีความเป็นนามธรรมสูง จึงเป็นการยากที่จะบอกได้ว่าจะต้องดำเนินนโยบายอย่างไร มีข้อกำหนดอะไรบ้าง เพราะในทางปฏิบัติหากมีการกำหนดรายละเอียดในการดำเนินงานมากเกินไปจะเป็นการสร้างเงื่อนไขผูกมัดที่ไม่มีความยืดหยุ่น อาจเป็นการทำลายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ปฏิบัติงานได้ กองสวัสดิการสังคมได้นำนโยบายนี้ไปแปลงสู่การปฏิบัติจัดทำโครงการฯ โดยกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ระบุสภาพปัญหา นโยบายอย่างครอบคลุม กำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจนคือ งานสังคมสงเคราะห์ กองสวัสดิการสังคม กลุ่มเป้าหมายคือผู้เข้าร่วมโครงการ ต้องเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและอยู่ในเขตเทศบาลฯ มีการประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินการอย่างเพียงพอและเหมาะสม สอดคล้องกับชนเทพ ทองชมพู (2558) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมพัฒนาที่ดินไปปฏิบัติ กล่าวว่า วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบายที่มีความชัดเจน มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัตินโยบาย

3) การสนับสนุนนโยบาย ได้รับการสนับสนุนนโยบายจากผู้ปฏิบัติงาน ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด และการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐในที่นี้คือ กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลแพรงษา รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเทศบัญญัติของเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับ Commoner; Derthick; Pincus, (อ้างถึงในบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2565, หน้า 136) กล่าวว่า นโยบายจะถูกนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนนโยบายจากผู้ปฏิบัติและผู้ที่ได้รับผลจากการปฏิบัติตามนโยบาย ในกลุ่มรัฐบาลได้แก่นักการเมือง หรือผู้มีอำนาจจัดสรรงบประมาณ ส่วนกลุ่มนอกรัฐบาล อาจได้แก่สมาชิกในเขตเลือกตั้ง กลุ่มอิทธิพลและ

สาธารณชนทั่วไป นอกจากนี้ยังมีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นอย่างเพียงพอหรือไม่ มาจากแหล่งใด พันธะข้อตกลงมั่นคงเพียงใด และมีระยะเวลาผูกพันนานเท่าใด สอดคล้องกับการศึกษาของพีรณัฐ เวทการ (2564) เรื่องการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติผ่านกลไกคณะกรรมการหมู่บ้าน: กรณีศึกษาตำบล หันตะเกา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวว่า สิ่งสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่คือ การบูรณาการความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการหมู่บ้าน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและเครือข่าย อาสาสมัครของหน่วยงานต่าง ๆ สอดคล้องกับวรเดช จันทรศร (อ้างถึงในเฉลิมพล ศรีหงส์, 2565 หน้า 14) ได้จำแนกผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายการเมือง (ซึ่งครอบคลุมถึงรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี) ฝ่ายหน่วยงานต่าง ๆ ในระบบราชการ ฝ่ายข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และฝ่ายผู้ได้รับผลประโยชน์หรือเสียผลประโยชน์จากนโยบาย และ สอดคล้องกับศุภชัย ยาวะประภาส และปิยกร หวังมหาพร (อ้างถึงในเฉลิมพล ศรีหงส์, 2565, หน้า 14) ยังได้กล่าวถึง “เครือข่าย การนำนโยบายไปปฏิบัติ” ซึ่งเป็นรูปแบบการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติที่มีการประสานงาน การแลกเปลี่ยนทรัพยากร ความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็น องค์การภาครัฐหรือภาคเอกชน

4) ความซับซ้อนในการบริหารงาน จากการมีสายการบังคับบัญชาที่สั้น เนื่องจากการมอบหมาย งานจากนายกเทศมนตรีสูรรองนายกเทศมนตรีอย่างชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานมีความสะดวกรวดเร็ว ไม่ซับซ้อน สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างทันที่ สอดคล้องกับสมบัติ ชำรงธัญ วงศ์ (อ้างถึงในบุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2565, หน้า 139) ได้สรุปว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติให้มี ประสิทธิภาพและบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ ผู้กำหนดนโยบายและผู้มีอำนาจตัดสินใจนโยบายจะต้องพยายาม หลีกเลี่ยงการใช้องค์การที่มีความซับซ้อนสูง หรือมีสายการบังคับบัญชายาวเกินไป และมีจำนวนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องมากเกินไปเพราะลักษณะดังกล่าวจะทำให้เกิดการบิดเบือนวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งจะเป็น อุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5) สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ เนื่องจากการดำเนินโครงการฯ กองสวัสดิการสังคมเป็นผู้รับผิดชอบ โครงการ ซึ่งผู้ปฏิบัติไม่สามารถปฏิเสธหน้าที่ความรับผิดชอบได้ ดังนั้น จึงไม่มีรางวัลหรือค่าตอบแทนพิเศษ เป็นสิ่งจูงใจ แต่เทศบาลได้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานอย่างเหมาะสม ไม่แออัด แบ่งสัดส่วน อย่างชัดเจน มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งผู้บริหารมีการ สร้างขวัญกำลังใจที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยแสดงการชมเชย และให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน และมีการกำหนด หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมในการประเมินผลการทำงานหรือการพิจารณาเลื่อนขั้นให้ทราบโดยทั่วถึงกัน เพื่อความเสมอภาคและยุติธรรมแก่ผู้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ Schultze (อ้างถึงในบุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2565, หน้า 140) ลักษณะของสิ่งจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติ อาจทำได้หลายกรณี เช่น การเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณี พิเศษ การเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งมาตรการเหล่านี้ควรจะประกาศให้ผู้ปฏิบัติทราบชัดเจนล่วงหน้า พร้อมทั้งการ จัดระบบการประเมินผลงานที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้ปฏิบัติอย่างเสมอภาค และ สอดคล้องกับสมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (อ้างถึงในบุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2565, หน้า 141) ที่สรุปว่า ธรรมชาติ ของมนุษย์ย่อมประสงค์จะได้รับการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ และการได้รับผลตอบแทนจากการทำงานด้วยความ อุทิศเสียสละของตน และสอดคล้องกับธนเทพ ทองชมพู (2558) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการนำนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมกรมพัฒนาที่ดินไปปฏิบัติ กล่าวว่า

ผู้นำมีส่วนสำคัญในการช่วยให้การปฏิบัตินโยบายประสบความสำเร็จ ในการเป็นแบบอย่าง และควรสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

6) การจัดสรรทรัพยากร ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการในปีงบประมาณ 2557 จนถึงปัจจุบัน มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม ในช่วงแรกมีการขอรับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ต่อมา มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายจากเทศบัญญัติโดยนำโครงการเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น และต่อมาได้ขอรับเงินอุดหนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลแพรกษา ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนเรื่อยมา และสามารถดำเนินโครงการได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่วนขอระยะเวลาดำเนินการ ในช่วงแรกมีการดำเนินการล่าช้า ไม่สามารถดำเนินการสำเร็จลุล่วงตามแผนการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้ ส่วนการทรัพยากรด้านบุคคล พบว่า ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ สอดคล้องกับแนวคิดของ Brever and deLeon (อ้างถึงในบุญเกียรติ ภาวะเวทพันธู์, 2565, หน้า 141) ทรัพยากรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึงทั้งเงินลงทุน เวลา และบุคลากร ตลอดจนเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ แต่ในความเป็นจริงมักพบว่า มีทรัพยากรไม่เพียงพอต่อการพัฒนาโครงการต่าง ๆ เพราะทุกสังคมล้วนมีทรัพยากรจำกัด สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมพัฒนาที่ดินไปปฏิบัติ ของชนเทพ ทองชมพู (2558) ได้สรุปว่าปัญหาส่วนใหญ่ของการปฏิบัตินโยบายนั้นยังมีปัญหาในเรื่องของบุคลากร และทรัพยากรที่ไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เทศบาลตำบลแพรกษา ควรมีการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฯ และพิจารณากิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินโครงการฯ ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เข้าร่วมโครงการฯ และเกิดความคุ้มค่าต่อการดำเนินโครงการฯ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อิทธิพลต่อการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพไปปฏิบัติ เพื่อที่จะได้ทราบว่า มีปัจจัยด้านใดอีกบ้างที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์ครอบคลุมทุกมิติ

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2560). *คู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุ*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2565. จากเว็บไซต์ https://www.dop.go.th/download/knowledge/th1605680859-197_0.pdf
- กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลตำบลแพรกษา. (2562). *แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561-2565 เทศบาลตำบลแพรกษา*. สมุทรปราการ: เทศบาลตำบลแพรกษา, ม.ป.ท.
- กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลตำบลแพรกษา. (2565). *แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570 เทศบาลตำบลแพรกษา*. สมุทรปราการ: เทศบาลตำบลแพรกษา, ม.ป.ท.
- กองสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลแพรกษา. (2565). *สรุปผลการดำเนินงานโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ 2565*. สมุทรปราการ: เทศบาลตำบลแพรกษา.
- เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2565). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ดุษณี คำมี. (2557). *การศึกษาตลอดชีวิต: พัฒนาสังคมไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้*. Mahidol R2R e-Journal, 1 (ฉบับที่ 2), 12-30.
- เทศบาลตำบลแพรกษา. (2557). *คำแถลงนโยบายนายยังยุทธ สุวรรณบุตร นายกเทศมนตรีต่อสภาเทศบาลตำบลแพรกษา 29 พฤษภาคม 2557*. สมุทรปราการ: เทศบาลตำบลแพรกษา, ม.ป.ท.
- เทศบาลตำบลแพรกษา. (2564ก). *คำแถลงนโยบายนางอรุณญา สุวรรณบุตร นายกเทศมนตรีต่อสภาเทศบาลตำบลแพรกษา 3 พฤษภาคม 2564*. สมุทรปราการ: เทศบาลตำบลแพรกษา, ม.ป.ท.
- เทศบาลตำบลแพรกษา. (2564ข). *คำสั่งเทศบาลตำบลแพรกษา เรื่อง มอบหมายหรือมอบอำนาจให้รองนายกเทศมนตรีตำบลแพรกษาปฏิบัติราชการแทน หรือรักษาราชการแทนนายกเทศมนตรีตำบลแพรกษา (คำสั่งที่ 834/2564)*. สมุทรปราการ: ผู้แต่ง.
- ชนเทพ ทองชมพู. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมพัฒนาที่ดินไปปฏิบัติ*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล
- บุญเกียรติ การเวกพันธ์. (2565). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการสัมมนา นโยบายและการจัดการสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- พีรณัฐ เวทการ. (2564). *การนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติผ่านกลไกคณะกรรมการหมู่บ้าน: กรณีศึกษา ตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. บทความวิชาการค้นคว้าอิสระ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- ณัฐวุฒิ งามเจือ, นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2565.
- นนทกานต์ แสงนิล, หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2565.
- มาชัย ไพศาลธนะสมบัติ, ปลัดเทศบาลตำบลแพรกษา, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 กรกฎาคม 2565.